

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ"

СЕЛО ЧЕРЕША, ОБЩИНА РУЕН, ОБЛАСТ БУРГАС

тел.0884890573

oucheresha.eu

oucheresha@abv.bg

Утвърждавам: .....

Ясемин Шюкриева

Директор:

Програма за превенция на ранно напускане на училище

в ОУ "Христо Ботев"
с.Череша
Учебна 2021/2022 година

Настоящата програма за превенция на ранното напускане на училище е в съответствие със Закона за предучилищно и училищно образование, като при необходимост, следва да се актуализира ежегодно и е приета на заседанието на Педагогически съвет на с протокол №1/15.09.2021 г.

1. Въведение

Безспорен факт е, че с всяка изминала година във всяко едно населено място се увеличават лошите прояви на учениците по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане. В I-IV клас този проблем не е толкова изявен поради факта, че малките ученици са обгрижвани от един учител, който в повечето случаи е безспорен авторитет за тях. Там обаче се очертава друг проблем. В условията на обучение в преобладаваща билингвална среда, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено и някои ученици трудно или въобще не се поддават на оgramотвяване. Това от своя страна се явява в известна степен предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие от V клас нагоре. Проблемът с отпадащите и застрашените от отпадане ученици е по-силно изразен от V до VII клас. Затова е нужно да се предприемат мерки за справяне с този наболял през последните години проблем.

България е една от първите държави в ЕС, която освен, че отчита съществуването на проблема с преждевременното напускане на училище, е разработила специални политики за намаляване на дела на преждеременно напусналите училище и планира постигане на намаляването на този дял до 11% към 2020 година. През 2013 г. е приета национална Стратегия за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013 –2020) и План да действие, който е неразделна част от нея. Планът за действие включва мерки за превенция, интервенция и компенсирание на проблема с преждеременно напусналите образователната система.

Училищната програма за превенция на ранното напускане на ученици от образователната система е изработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската комисия “Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020“ и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенция на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най-добър старт в живота.

2. Принципи

Училищната програма за превенция на ранното напускане на ученици кореспондира с темата за включващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование, а именно:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус
- Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата
- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище; детето следва да бъде стимулирано да участва активно в

образователния процес

- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване на детето в различни видове образователни дейности.

3. Визия

Програмата за превенция на ранно напускане се основава на иновативно, гъвкаво и личностно-ориентирано обучение, така че:

- учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности
- да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество
- да развият творческите си заложби и способности
- да изградят умения и навици за здравословен начин на живот
- училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за всички деца от района, подлежащи на задължително обучение

Визията на ОУ „Христо Ботев” – с.Череша като училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца и ученици, застрашени от отпадане, която осигурява пълноценна личностна реализация в училищния живот, се фокусира върху:

- разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците
- съчетаване на класно-урочни, извън-урочни и извънкласни форми на обучение и възпитание
- работа с талантиливи деца
- работа с деца в неравностойно социално положение
- работа с деца с различна етническа принадлежност
- уютна и функционална образователна среда

4. Идентификация на проблема и анализ на ситуацията

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд и в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда.

Няколко са причините, водещи до отпадането на ученици от училище, срещани в този район. Тези причини обуславят и рисковите групи от ученици, застрашени от отпадане. Най-често срещани причини са:

-социално-икономически - ниски социални доходи, водещи до заминаване на семействата в чужбина;

-семеини;

-здравословни;

През изминалите години се наблюдава увеличаване процента на учениците, заминали в чужбина/или друго по-голямо населено място/. Причините за това са социално-заминаване на цялото семейство поради ниски доходи и безработица. Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес. Има семейства, които работят в чужбина, като децата са оставени да живеят с баби и

дядовци или други роднини, които не контролират ефективно или не насърчават участието на децата в образователната система. Между България и страните, към които е насочен основният емигрантски поток, липсват механизми за обмен на данни и проследяване каква част от заминалите в чужбина ученици продължават обучението си.

Друга група с повишен риск за ранно напускане на училището са семейните. Семейните причини обхващат широк кръг от проблеми, свързани с родителска незаинтересованост, противоречия и конфликти в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, ниско образование на родителите, бедност, етнокултурни традиции и др. Върху уязвими етнически групи действат специфични причини за преждевременно напускане на училище като отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липса на мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

Една от групите с повишен риск за преждевременно напускане на училище още в началния етап на образование е групата на децата, които не са включени в системата на предучилищното възпитание и подготовка. Непосещаването на детска градина води до възникването на обучителни затруднения в училище, особено за децата от уязвимите групи, които могат да станат причина за преждевременното напускане на училище още в началните класове.

В Основно училище „Христо Ботев“ с. Череша все още няма отпаднали ученици заради ранно напускане на училището. Етническият състав е специфичен за района - преобладават учениците от турски произход, но в малък процент имаме и ученици от ромски произход. Поради факта, че в училището учат ученици до 7-ми клас, може да се каже, че неизвинени отсъствия почти няма.

5. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Обща цел

1. Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище
2. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност
  - Индикатор за постигане – неизвинени и извинени отсъствия (намаляване)
3. Създаване на положителни нагласи към учебния процес
  - Индикатор за постигане – успехът на застрашените ученици

6. МЕРКИ (ДЕЙНОСТИ) ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Мерките, които са взети на национално ниво и се прилагат досега, са:

- допълнително обучение на ученици от началния и прогимназиалния етап;
- целодневна организация при учениците от I до VII клас; задължителните учебни часове се съчетават с форми на самоподготовка, занимания по интереси и организиран отдих;
- Анализ на постиженията на застрашените от отпадане ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство.
- Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучилищни дейности.
- Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане ученици.
- осигуряване на закуска, плод и мляко или млечни продукти на всеки ученик в I -IV клас

Всички те имат положителен резултат върху образователния процес.

Задачи и дейности за изпълнението им

1. Осигуряване на позитивна образователна среда - училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление. Позитивната образователна среда е свързана с ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващо развитието на личността на всяко дете и ученик, както и с подобряване взаимодействието в образователните институции.

2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище. Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за децата и учениците от уязвими етнически общности.

3. Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на училищния материал и застрашеност от ранно напускане на училище

3.1. Изготвяне на ежемесечни отчети от класните ръководители за броя на отсъствията и причините, поради които учениците отсъстват.

3.2. Изработване ежегодно актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца.

3.3. Анализ на постиженията на застрашените от отпадане ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство.

3.3.1. Разработване на наваксващи програми по съответните предмети-консултации.

3.3.2. Провеждане на задължителна допълнителна индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от отпадане ученици.

4. Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извън-училищни дейности.

4.1. Откриване на силните страни на личността.

4.2. Развиване на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни дейности. Създаване на годишен училищен календар за извънкласни дейности и изяви / Включени към Годишния план на училището/

В календара се включват училищни конкурси и състезания, чествания, празници, ден на таланта и др. Мотивиране на застрашените от отпадане ученици да се включват в зависимост от възможностите и подготовката си.

4.3. Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби.

5. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане ученици.

5.1. Въвеждане на алтернативи на традиционната родителска среща.

5.2. Организиране на кампании, които да стигнат до родители и настойници.

5.3. Засилване на контрола върху отсъствията и своевременно информиране на родителите.

5.4. Разпределяне на отговорностите и ангажиментите по отношение посещаемостта на училище между класните ръководители и родителите.

6. Използване на различни форми на ученическо самоуправление като превенция на отпадането от училище

Изготвил: Ясемина Шюкреева